Dosarul nr. 3-1215/2024
/2-24025877-12-3-06032024/

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

12 iulie 2024 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)
În componența:
Președintele ședinței, judecător Cristina Panfil
Grefier Eugenia Dîrțu

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Rotaru Mihail împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

c o n s t a t ă :

Argumentele participanților la proces:

La data de 06 martie 2024, Rotaru Mihail a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM solicitând: anularea ca neîntemeiat, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1103/24 din 19.02.2024 privind recalcularea alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat cet. Rotaru Mihail. Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil în privința lui Rotaru Mihail despre stabilirea alocației nominale pentru merite deosebite față de stat în sumă de 500 (cinci sute) lei/lunar începând cu data de 26 mai 2006, cu deducerea sumei achitate și încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, în beneficiul lui Rotaru Mihail cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 6000 (șase mii) lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, potrivit livretului militar nr. 8292700, Rotaru Mihail a fost încorporat în serviciul militar la *****. Iar, la 16.02.1989 în baza ordinului MOCCCP nr. 311 din 28.09.1988, după îndeplinirea serviciului militar a fost trecut în rezervă și luat la evidență la data de 21.02.1989.

Menționează că, Rotaru Mihail este participant al războiului din Afganistan începând cu 05.05.1987 până la 15.02.1989. Or, acesta și-a exercitat în perioada războiului din Afganistan cu onoare și demnitate militară sarcinile puse care au fost realizate în interesul statului având drept scop asigurarea securității naționale.

Pentru participarea în perioada de timp de la 05.05.1987 până la 15.02.1989 la acțiunile de luptă din Afganistan și merite deosebite față de stat, la 24.05.1989 Rotaru Mihail a fost decorat cu distincția de stat a fostei URSS Ordinul „Steaua Roșie” (Красная Звезда”) cu numărul de înregistrare 3834531. Or, cele expuse se atestă în mod direct prin carnetul de acordare a distincției nr. 873691, eliberat la 10.11.1989.

Prin urmare, conform art. 7 alin. (2) pct. (1) lit. f) Legea cu privire la veterani, veterani de război sânt recunoscuți participanții la război persoanele participante la acțiunile de luptă din Afganistan, precum și la acțiunile de luptă de pe teritoriile altor state, din rândul militarilor și angajaților civili ai Armatei Sovietice, Flotei Maritime Militare, ai organelor securității de stat,

colaboratorii organelor afacerilor interne ale fostei U.R.S.S.; lucrătorii din aceste categorii, care au fost trimiși de organele puterii de stat ale fostei U.R.S.S. în alte state și care au participat la acțiuni de luptă pe teritoriul acestora. Lista statelor, orașelor, teritoriilor și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat cetățeni ai Republicii Moldova este anexată la prezenta lege (Anexă: Acțiunile de luptă din Afghanistan: aprilie 1978 - 15 februarie 1989), or potrivit anexei menționate se conchide că Rotaru Mihail este considerat ca fiind veteran de război, acesta fiind participant la acțiunile de luptă din Afghanistan.

Conform art. 14 alin. (1) lit. a) Legea cu privire la veterani, indică că veteranii de război au dreptul la alocații lunare de stat în conformitate cu legislația în vigoare.

La caz, Ordinul „Steaua Roșie" (Красная Звезда") a fostei URSS, corespunde conform importanței cu distincția de stat a Republicii Moldova, ordinul „Ștefan cel Mare", prevăzut în anexa la Hotărârea Parlamentului nr.533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei URSS.

Iar, în baza art.21 alin.(2) lit. b) din Legea nr.190-XY din 08 mai 2003, cu privire la veterani, Rotaru Mihail are dreptul la alocație nominală ca beneficiar de pensie, stabilită conform legislației naționale, și beneficiarii de alocații sociale de stat, stabilite conform Legii nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, încadrați în categoria - persoană decorată cu distincție de stat ale fostei URSS, ce este echivalată cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova cum rezultă din art. 1 Hotărârea Parlamentului cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., nr. 533-XIII din 13 iulie 1995, cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. Iar corespunderea distincțiilor menționate, conform importanței lor, este prezentată în anexă.

Mai mult, menționează că prevederile art. 22 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la veterani, statuează că, alocația nominală se stabilește persoanelor decorate cu ordinile „ordinul Republicii", „Ștefan cel Mare" și „Slava Muncii" de clasele I, II, III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste - 500 lei.

Alocația nominală lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 lei, a fost stabilită persoanelor decorate cu ordinul „Ștefan cel Mare" începând cu 26 mai 2006 - data publicării în Monitorul Oficial Legea nr. 105XVI din 04 mai 2006 pentru completarea art. 22 din Legea nr. 190-XV din 08 mai 2003 cu privire la veterani.

Având la bază dispozițiile expuse, ca urmare a cererii depuse, prin decizia CTAS Chișinău, Botanica cu nr.29020 din 14.03.2023 privind acordarea alocației lunare nominale de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat conform Legi nr.190 din 08.05.2003, s-a decis acordarea alocației față de Rotaru Mihail în sumă de 100 lei lunar.

Pe motivul că Rotaru Mihail nu a fost de acord cu alocația acordată, considerând ca fiind emisă una contrar legislației expuse supra, la 05.02.2024 cu nr. R-1103/24 a sesizat și înregistrat la Casa Națională de Asigurări Sociale dezacordul față de decizia din 14.03.2023.

Urmare a examinării acțiunii prealabile, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1103/24 din 19.02.2024, care a fost recepționat prin intermediul adresei de e-mail la aceiași dată, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea prealabilă, comunicând că nu este temei legal de a-i recalcula cuantumul alocației nominale prevăzut în sumă de 500 lei, pentru ordinul „Steaua Roșie" (Красная Звезда), indicând că beneficiază de alocația nominală pentru merite deosebite față de stat, ca persoană decorată cu ordinul „Steaua Roșie" cuantumul căruia constituie în prezent 100 lei. Totodată, s-a evidențiat dispoziția art. 209 Cod administrativ,

privind termenul de contestare a actului administrativ și instanța competentă în soluționarea acțiunii date.

Consideră Rotaru Mihail că, incorect i-a fost calculată și achitată alocația pentru merite deosebite față de stat, urmând ca lunar în locul sumei de 500 lei, i s-a alocat doar suma de 100 lei lunar, începând cu 06.03.2023.

Astfel, prin acțiunile Casei Naționale de Asigurări Sociale de a satisface cerințele înaintate, încalcă dreptul lui Rotaru Mihail de a primi alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat prevăzute de prevederile art. 22 alin. (1) lit. d) Legea cu privire la veterani, persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii", „Ștefan cel Mare" și „Slava Muncii" de clasele I, II și III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste de 500 de lei.

Or, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a ținut cont de faptul că cuantumul lunar al alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat s-a acordat Ordinul „Steaua Roșie" (Красная Звезда") în condițiile speței este prevăzut și aplicat de art. 22 alin. (1) lit. d) Legea nr. 190 din 08 mai 2003 și este în sumă de 500 lei.

Iar, Rotaru Mihail cade nemijlocit sub incidența normei citate și se confirmă prin faptul că în perioada de timp de la 05.05.1987 până la 15.02.1989 a fost participant al acțiunilor militare din Republica Afganistan, pentru care a fost decorat cu distincția de stat a fostei URSS Ordinul „Steaua Roșie" (Красная Звезда") înregistrată cu numărul 3834531.

Prin refuzul pârâtului, cel din urmă nu a invocat un temei legal în refuz privind calcularea și achitarea alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 lei lunar și nici o interdicție stabilită prin lege care să prevadă careva condiții sau cerințe speciale de acordare a alocațiilor în mărimea prevăzută de lege, fiind stipulat în mod expres persoanele care au dreptul de a beneficia de alocații și făcând referire la normele care sunt contrar concluziilor lor.

În același context, menționează că Casa Națională de Asigurări Sociale, la recepționarea cererii de acordare a alocației lunare nominale de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat conform Legii nr.190 din 08.05.2003 urma să efectueze un recalcul pentru perioada din 26.05.2006 (data publicării în Monitorul Oficial Nr. 79-82 art. 343 - Legea nr. 105XVI din 04 mai 2006 pentru completarea art. 22 din Legea nr. 190-XV din 08 mai 2003 cu privire la veteran) cu încasarea în contul lui Rotaru Mihail care este veteran de război ca urmare a participării perioada 05.05.1987 până la 15.02.1989 la războiului din Afganistan a alocației în mărime de 500 lei lunar pentru perioada 26.05.2006 până la 06.03.2023.

Or, concluzia dată este susținută în mod direct și de pct.19 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat Aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1413 din 27 noiembrie 2003 cu privire la alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat în care susține că „sumele alocației de stat pentru merite deosebite față de stat neachitate la timp din vina organului, care stabilește sau plătește alocația, se plătesc retroactiv fără nici o limitare ".

Teza data este susținută în mod direct și de art. 6 alin. (9) Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, nr. 499-XIV din 14 iulie 1999, care prevede că „alocația neplătită la timp din vina organului care stabilește sau plătește alocația se recuperează fără nici un fel de limite în termen".

În circumstanțele expuse, Rotaru Mihail consideră că prin neacordarea alocației menționate este încălcat în mod direct dreptul său ca cetățean al Republicii Moldova, drept stipulat în art. 47 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova care stabilește, că statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea

lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor. Or, cele descrise sunt prevăzute și de art. 1 Legea nr. 190 din 08 mai 2003 cu privire la veterani, prezenta lege stabilește statutul juridic al veteranilor cetățeni ai Republicii Moldova, reglementează drepturile și garanțiile economice și sociale ale acestora în scopul creării condițiilor pentru un trai decent, participării veteranilor în activitatea publică, precum și în scopul sprijinirii activității societății de veterani.

Mai mult, prin acțiunile Casei Naționale de Asigurări Sociale a dus în mod direct la lezarea drepturile la proprietate garantată de art. 46 din Constituția Republicii Moldova, ceea ce constituie și o violare a prevederilor §1. art. 6 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, cât și art. 1 al Protocolului adițional la Convenție, îmbinat cu art. 14 al Convenției.

Urmare a reținerii normelor enunțate, cât și prin prisma reglementărilor expuse care de asemenea stabilesc și modul de calculare și de plată a alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, consider că partea pârâtă este obligată să stabilească, să calculeze și să achite alocația solicitata, în condițiile prevăzute de legislația cu privire la veterani.

Conchide că, în speță, prin refuzul pârâtului de achitare a alocației solicitate, îi încalcă dreptul reclamantului la viață, integritate fizică și psihică, precum și dreptul la un nivel de trai decent, garantate de art. art.24 și 47 ale Constituției Republicii Moldova. Or, instanța urmează să rețină că drepturile lui Rotaru Mihail sunt tratate într-un alt mod decât drepturile altor veterani camarazi de luptă, care beneficiază de asemenea alocații și care de fapt sunt puși în aceiași situație ca și dânsul, ceia ce îl face să se simte inferior combatanților lui.

Prin urmare, solicită reclamantul Rotaru Mihail anularea ca neîntemeiat, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1103/24 din 19.02.2024 privind recalcularea alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat cet. Rotaru Mihail, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil în privința lui Rotaru Mihail despre stabilirea alocației nominale pentru merite deosebite față de stat în sumă de 500 (cinci sute) lei/lunar începând cu data de 26 mai 2006, cu deducerea sumei achitate și încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Rotaru Mihail cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 6000 (șase mii) lei.

La 18 aprilie 2024, din partea pârâtului Casa Națională de Asigurări Sociale a parvenit referința pe marginea acțiunii prin care solicită respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată. (f.d.30-33)

În motivarea referinței a indicat că, potrivit dosarului personal al reclamantului Rotaru Mihail, acesta beneficiază, începând cu 03.08.2012, de alocație lunară de stat conform Legii cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație nr. 121/2001, ca participant la acțiunile de luptă din Afghanistan, cuantumul căreia constituie de la 01.01.2024- 1250 lei lunar.

Potrivit prevederilor Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani, completată prin Legea nr. 63 din 17.03.2022, în vigoare de la 22.03.2022, au obținut dreptul la alocație nominală de stat pentru merite deosebite față de stat veteranii de război, inclusiv participant la acțiunile de luptă din Afghanistan, (indiferent de faptul dacă sunt sau nu sunt beneficiari de pensie sau de alocație socială), decorați cu distincții de stat în temeiul Legii nr.1123-XII din 30 iulie 1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova sau cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.533-XIII din 13

iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S..

Persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II și III ori persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste alocația nominală se stabilește în cuantum de - 500 lei lunar.

Persoanelor decorate cu ordine, cu excepția persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II și III ori persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste alocația se stabilește în cuantum de - 100 lei lunar.

În conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413/2003, alocația nominală pentru merite deosebite se stabilește începând cu data depunerii cererii, cu prezentarea documentelor necesare.

Astfel, la cererea reclamantului depusă la 06.03.2023 la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Botanica, conform prevederilor legale, acestuia i-a fost stabilită prin decizia nr.29020 din 14.03.2023, începând cu 06.03.2023, alocație nominală pentru merite deosebite față de stat, ca persoană decorată cu ordinul „Красная звезда” în cuantum de 100 lei lunar.

Notează că, la data de 05.02.2024 reclamantul a înaintat la CNAS cerere prealabilă, înregistrată cu nr. R-1103/24, prin care a contestat decizia nr. 29020 din 14.03.2023 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Botanica, solicitând stabilirea alocației nominale pentru merite deosebite față de stat, ca persoană decorată cu ordinul „Красная звезда” în cuantum de 500 lei lunar.

Prin decizia CNAS nr. 1103/24 din 19.02.2024, cererea prealabilă a reclamantului a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Referitor la pretențiile reclamantului din cererea de chemare în judecată, pârâta menționează că, conform Anexei Hotărârii Parlamentului cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. nr. 533-XII1 din 13.07.95, distincția de stat ale fostei U.R.S.S. - Ordinul „Steaua Roșie,, corespunde conform importanței cu distincția de stat a Republicii Moldova - Ordinul "Ștefan cel Mare".

Astfel, dat fiind faptul, că în art. 22 alin.(1) lit.(d) al Legii cu privire la veterani, este expres prevăzut, că se stabilește o alocație nominală în cuantum de 500 lei lunar doar persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II și III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste, Casa Națională nu a regăsit și nici nu regăsește niciun temei legal de a stabili alocația nominală în cuantum de 500 de lei pentru Ordinul „Steaua Roșie” precum se invocă de către reclamant în cererea de chemare în judecată.

Complementar atrage atenția că, pretenția reclamantului privind stabilirea alocației nominale pentru merite deosebite față de stat, ca persoană decorată cu ordinul „Красная звезда” în sumă de 500 lei/lunar începând cu data de 26 mai 2006, nu are temei de admitere chiar și în situația ipotetică în care instanța constată temeinicia acțiunii, deoarece precum s-a relevat supra, reclamantul a depus cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Botanica privind stabilirea alocație nominală pentru merite deosebite față de stat, la 06.03.2023.

Subliniază și reiterează că potrivit Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite fața de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1413/2003, alocația nominală pentru merite deosebite se stabilește începând cu data depunerii cererii, cu prezentarea documentelor necesare.

Respectiv, în cazul în care reclamantul ar avea dreptul ipotetic la cuantumul de 500 lei pentru alocația nominală pentru merite deosebite față de stat pusă în discuție, acest drept ar

apărea anume de la data de 06.03.2023 - data depunerii cererii și stabilirii acesteia, dar nicidecum de la data de 26.05.2006.

Referitor la cheltuielile de judecată pretinse de reclamant de la pârât în cuantum de 6000 lei, Casa Națională de Asigurări Sociale atrage atenția că, pârâtul apreciază cuantumul cheltuielilor pentru asistență juridică ca fiind neîntemeiat de mare din considerentele următoare.

Ținând cont de Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 25 din 28.06.2004 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației despre încasarea cheltuielilor de judecată în cauzele civile", cu modificările și completările ulterioare, precum și de legislația în vigoare, este stabilit următoarele:

În conformitate cu art. 96 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții, care a avut câștig de cauză, cheltuielile de asistență juridică acordată de avocați, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Soluționând cererile de restituire a cheltuielilor pentru asistență juridică acordată, instanțele vor reține următoarele:

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: - dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); - copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; - listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul). Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: - complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; - aportul avocatului la soluționarea cauzei; - timpul și munca depusă de avocat; - aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); - faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; - rezultatul obținut; - restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; - natura și durata relației dintre avocat și client; - experiența, reputația și abilitatea avocatului; - justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; - suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; - alți factori, la discreția instanței.

Astfel, Casa Națională de Asigurări Sociale consideră că cheltuielile de judecată invocate de reclamant pentru asistență juridică sunt neîntemeiat de mari, având în vedere esența litigiului.

Susține că, nu s-a demonstrat de către partea reclamantă, la solicitarea cheltuielilor de judecată, aportul real al avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depus de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenței juridice, faptul în ce măsură munca avocatului, în cauza respectivă, ia limitat capacitatea de a lucra în alte dosare, natura și durata relației dintre avocat și client, etc.

În așa mod, constată că suma de 6000 lei pretinsă de reclamant, nu reprezintă o sumă necesară și rezonabilă, cuantumul cheltuielilor de judecată fiind realmente mai mici.

Având în vedere cumulul argumentelor relevate, temei legal în vederea admiterii cererii de chemare în judecată a reclamantului, nu este.

Prin urmare, în conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. f) Cod Administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale solicită respingerea integrală a acțiunii reclamantului, ca fiind neîntemeiată.

În ședința de judecată.

În şedinţa de judecată reprezentantul reclamantului Rotaru Mihail, avocatul Ganganu Vasile, a solicitat admiterea pretenţiilor înaintate conform motivelor de fapt şi de drept invocate.

În şedinţa de judecată, reclamantul Rotaru Mihail nu s-a prezentat, fiind reprezentat de avocatul Ganganu Vasile.

În şedinţa de judecată, reprezentantul pârâtului Casa Națională de Asigurări Sociale, nu s-a prezentat fiind citat legal, fapt ce se atestă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei. (f.d.39)

Aprecierea instanţei de judecată.

Audiind explicaţiile participantului prezent la proces, studiind materialele cauzei, instanţa de judecată ajunge la concluzia că cererea de chemare în judecată este parțial întemeiată şi urmează a fi admisă parțial din următoarele considerente.

Conform art. 2 alin. (1) din Codul administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanţilor la raporturile administrative, atribuţiile autorităţilor publice administrative şi ale instanţelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile şi obligaţiile participanţilor în procedura administrativă şi cea de contencios administrativ.

Conform art. 3 din Codul administrativ, Legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

Conform art. 18 din Codul administrativ, interesul public vizează ordinea de drept, democraţia, garantarea drepturilor şi a libertăţilor persoanelor, precum şi obligaţiile acestora, satisfacerea necesităţilor sociale, realizarea competenţelor autorităţilor publice, funcţionarea lor legală şi în bune condiţii.

Conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia.

Referitor la admisibilitatea acțiunii.

În sensul art.20 și art.189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană poate înainta o acțiune în contencios administrativ, dacă revendică încălcarea prin activitatea administrativă a unei autorități publice a unui drept legitim sau a unei libertăți stabilită prin lege. Cu privire la acțiunea în contencios administrativ decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform Codului administrativ.

Conform art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform art.10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art.11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ prevede că, actul administrativ individual defavorabil este actul care impune destinatarilor lor obligaţii, sancțiuni, sarcini sau

afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Prin urmare, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1103/24 din 19 februarie 2024 – este act administrativ individual defavorabil emis în privința reclamantului Rotaru Mihail.

Instanța de judecată reține că, admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ este condiționată *inter alia* de revendicarea de către reclamant a încălcării unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice.

Conform art. 17 din Codul administrativ, prevede că, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 39 din Codul administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Instanța menționează că la art. 17 se dă noțiunea dreptului vătămat, în sens material, iar noțiunea ”revendică încălcarea” din dispozițiile normelor art. 189 și art. 207 alin. (1) lit. e) Cod administrativ, relevă un aspect procesual și se referă la dreptul reclamantului de a înainta acțiunea în contencios administrativ.

Reclamantul are dreptul la înaintarea acțiunii în contencios administrativ ori de câte ori se deduce la o examinare în prima facie - circumstanțele din cererea sa, acte, dosar administrativ etc. – probabilitatea (posibilitatea) lezării unui drept al său prin actul administrativ individual contestat.

Probabilitatea că dreptul subiectiv ar putea fi vătămat este prezumată de fiecare dată când o persoană este destinatar (art. 11 alin. (2) enunțul 1) al actului administrativ individual defavorabil sau este terț.

Reclamantul Rotaru Mihail este destinatarul actului administrativ contestat.

Noțiunea „revendică încălcarea” nu echivalează cu noțiunea „vătămarea dreptului”.

”Revendicarea încălcării” justifică dreptul reclamantului în sens procesual de a înainta acțiunea în contencios administrativ, iar „vătămarea dreptului” se dovedește prin probațiune, fiind o problemă de fond.

Astfel, constatarea vătămării dreptului de fiecare dată trebuie să fie un element de fond, altfel, acțiunea trebuie examinată în fond de către instanța competentă pentru a nu îngrădi accesul la justiție (art. 6 CEDO, 20 Constituția RM, art. 39 CA).

În conformitate cu art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, cu excepţia cazurilor prevăzute la alin. (2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

În temeiul art. 191 alin.(1) din Codul administrativ, controlul de legalitate a actelor Casei Naționale de Asigurări Sociale este de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, or aceste acte nu se regăsesc în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art. 191 din Codul administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ este înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Acțiunea înaintată de către reclamant reprezintă o acțiune în obligare, în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ. Or, obiectului acțiunii în obligare constă în obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual.

În sensul enunțat, art. 209 alin. (1) din Codul administrativ prevede că, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede

altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

Urmează a fi reținut că, acțiunea în contencios administrativ privind anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1103/24 din 19 februarie 2024 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil a fost înaintată la data 06 martie 2024, fapt care denotă respectarea termenului de înaintare a acțiunii de către reclamantul Rotaru Mihail.

Instanța de judecată a constatat că motive de inadmisibilitate în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ în privința acțiunii de contencios administrativ înaintată de Rotaru Mihail nu se regăsesc, prin urmare, acțiunea este admisibilă.

Referitor la temeinicia acțiunii.

În speţă, din materialele dosarului instanţa reţine că, prin livretului militar nr.8292700, se atestă că, Rotaru Mihail a fost încorporat în serviciul militar la *****, iar la 16.02.1989 în baza ordinului MOCCCP nr. 311 din 28.09.1988, după îndeplinirea serviciului militar a fost trecut în rezervă și luat la evidență la data de 21.02.1989. (f.d.12)

Totodată, Rotaru Mihail a fost participant al războiului din Afganistan în perioada 05.05.1987 - 15.02.1989. (f.d.12,verso)

De asemenea, se atestă că reclamantul la 24.05.1989, a fost decorat cu distincția de stat a fostei URSS Ordinul „Steaua Roșie” (Красная Звезда”) cu numărul de înregistrare 3834531, fapt ce se confirmă prin carnetul de acordare a distincției nr.873691, eliberat la 10.11.1989. (f.d.15,15verso)

Ca urmare a cererii depuse, prin decizia CTAS Chișinău, Botanica cu nr. 29020 din 14.03.2023 privind acordarea alocației lunare nominale de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat conform Legi nr. 190 din 08.05.2003, lui Rotaru Mihail i-a fost acordată alocației în sumă de 100 lei lunar. (f.d. administrativ 6)

Pe motivul că Rotaru Mihail nu a fost de acord cu alocația acordată, la 05.02.2024 a sesizat și înregistrat la Casa Națională de Asigurări Sociale dezacordul față de decizia CTAS Chișinău, Botanica cu nr. 29020 din 14.03.2023. (f.d. administrativ 1)

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1103/24 din 19.02.2024, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea prealabilă, comunicând că nu este temei legal de a-i recalcula cuantumul alocației nominale prevăzut în sumă de 500 lei, pentru ordinul „Steaua Roșie” (Красная Звезда), indicând că beneficiază de alocația nominală pentru merite deosebite față de stat, ca persoană decorată cu ordinul „Steaua Roșie” cuantumul căruia constituie în prezent 100 lei. Totodată, s-a evidențiat dispoziția art. 209 Cod administrativ, privind termenul de contestare a actului administrativ și instanța competentă în soluționarea acțiunii date. (f.d. administrativ 3-4)

Ne fiind de acord cu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale, la data de 06 martie 2024, Rotaru Mihail a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM solicitând: anularea ca neîntemeiat, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1103/24 din 19.02.2024 privind recalcularea alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat cet. Rotaru Mihail. Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil în privința lui Rotaru Mihail despre stabilirea alocației nominale pentru merite deosebite față de stat în sumă de 500 (cinci sute) lei/lunar începând cu data de 26 mai 2006, cu deducerea sumei achitate și încasarea din contul Casei

Naționale de Asigurări Sociale, în beneficiul lui Rotaru Mihail cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 6000 (șase mii) lei.

Conform art. 7 alin.(1), (2) pct. 1 lit. f) din Legea nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani, veterani de război se consideră persoanele care au participat la acţiunile de luptă în cel de-al doilea război mondial, la acţiunile de luptă desfăşurate pe teritoriul altor state şi la acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi independenţei Republicii Moldova sau care au asigurat unităţile militare ale armatei active în zonele în care s-au desfăşurat acţiunile de luptă, precum şi persoanele care şi-au îndeplinit serviciul militar sau au lucrat în spatele frontului în anii celui de-al doilea război mondial şi au fost decorate cu ordine sau medalii ale fostei U.R.S.S. pentru serviciu ireproşabil şi muncă plină de abnegaţie în anii celui de-al doilea război mondial.

Veterani de război sînt recunoscuţi: 1) participanţii la război: f) persoanele participante la acţiunile de luptă din Afghanistan, precum şi la acţiunile de luptă de pe teritoriile altor state, din rîndul militarilor şi angajaţilor civili ai Armatei Sovietice, Flotei Maritime Militare, ai organelor securităţii de stat, colaboratorii organelor afacerilor interne ale fostei U.R.S.S.; lucrătorii din aceste categorii, care au fost trimişi de organele puterii de stat ale fostei U.R.S.S. în alte state şi care au participat la acţiuni de luptă pe teritoriul acestora. Lista statelor, oraşelor, teritoriilor şi perioadele acţiunilor de luptă la care au participat cetăţeni ai Republicii Moldova este anexată la prezenta lege.

Potrivit pct. 1^1 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire şi plată a alocaţiilor de stat pentru merite deosebite faţă de stat aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1413 din 27 noiembrie 2003, se instituie alocațiile lunare de stat pentru merite deosebite față de stat, după cum urmează: a) alocaţie lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite faţă de stat (în continuare – alocaţie nominală).

Conform pct. 2 din Regulament, au dreptul la alocaţie nominală: 1) beneficiarii de pensii sau alocaţii sociale de stat, stabilite conform legislaţiei naţionale, încadraţi în una dintre următoarele categorii: b) persoanele decorate cu distincţii de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincţiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 533/1995 cu privire la drepturile cetăţenilor Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale fostei U.R.S.S..

Potrivit art.1 al Hotărârii Parlamentului nr. 533 din 13.07.1995 cu privire la drepturile cetăţenilor Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale fostei U.R.S.S., cetăţenii Republicii Moldova, decoraţi cu distincţii de stat ale fostei U.R.S.S, beneficiază de drepturile respective, prevăzute pentru cetăţenii Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale Republicii Moldova. Corespunderea distincțiilor menţionate, conform importanţei lor, este prezentată în anexă.

Conform anexei nr. 1 din Hotărârea Parlamentului nr. 533 din 13.07.1995, distincţia de stat ale fostei U.R.S.S Ordinul Steaua Roşie corespunde distincției de stat ale Republicii Moldova Ordinul ”Ştefan cel Mare”.

Articolul 15 din Legea nr. 1123 din 30.07.1992 cu privire la distincţiile de stat ale Republicii Moldova prevede că, Ordinul "Ştefan cel Mare" este decoraţia militară supremă a Republicii Moldova.

Articolul 22 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani prevede că, alocaţia nominală se stabileşte în următoarele cuantumuri: d) persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ştefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II şi III ori persoanelor care deţin titlul de Erou al Muncii Socialiste – 500 de lei.

Potrivit pct. 7 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire şi plată a alocaţiilor de stat pentru merite deosebite faţă de stat aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1413 din 27 noiembrie

2003, pentru categoriile de persoane specificate la punctul 2 alineatul unu, alocaţia nominală se stabileşte de la data depunerii cererii, cu prezentarea documentelor indicate la punctul 11, dar nu mai devreme de data stabilirii pensiei/alocaţiei sociale de stat.

Conform art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată, în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată.

Rezumând cele relatate și având în vedere că autoritatea pârâtă, prin actele administrativ individuale – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Chișinău, Botanica cu nr. 29020 din 14.03.2023 privind acordarea alocației lunare nominale de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat, prin care s-a acordat alocația nominală lunară în mărime de 100 lei și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM nr. 1103/24 din 19.02.2024, nu a aplicat corect legea, restricționând nejustificat reclamantul în dreptul acestuia la alocația nominală lunară, prevăzută de art. 1 al Hotărârii Parlamentului nr. 533 din 13.07.1995 cu privire la drepturile cetăţenilor Republicii Moldova decoraţi cu distincţii de stat ale fostei U.R.S.S, art. 22 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani și pct. 7 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire şi plată a alocaţiilor de stat pentru merite deosebite faţă de stat aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1413 din 27 noiembrie 2003, actul contestat urmează a fi anulat, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova să emită un act administrativ individual favorabil, în privința lui Rotaru Mihail privind stabilirea și achitarea alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat în sumă de 500 (cinci sute) lei lunar, începând cu 06 martie 2023, data depunerii cererii de stabilirea a alocației nominale.

Potrivit art. 195 din Codul administrativ, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169-171.

În conformitate cu art.96 alin.(1) și (1^1) din Codul procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Astfel, instanța denotă că, reclamantul Rotaru Mihail a fost reprezentat pe parcursul examinării cauzei în instanța de judecată de avocatul Ganganu Vasile, în baza mandatului avocațial atașat la dosar.

Instanța de judecată atestă că, pe marginea judecării prezentei cauze civile, reclamantul a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 6000 lei, fapt ce se atestă prin bonul de plată nr. 57859242 din 16 mai 2024. (f.d.40)

În acest context, instanța de judecată notează că, pornind de la practica și jurisprudența dezvoltată de CtEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

Totodată, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus România, hotărârea din 26 mai 2005; cauza Străin și alții versus România, hotărârea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus România, hotărârea din 27 iulie 2006, etc.) s-a statuat că partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

Astfel, luând în considerație complexitatea cauzei civile și numărul de ședințe de judecată instanța de judecată consideră necesar de a încasa de la Casa Națională de Asigurări Sociale a RM în beneficiul lui Rotaru Mihail cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 3000 lei, suma care este apreciată de către instanța de judecată ca fiind reală, necesară și rezonabilă ca mărime.

Față de cele ce preced, instanța de judecată ajunge la concluzia de admite parțial acțiunea în contencios administrativ depusă de Rotaru Mihail împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În conformitate cu prevederile art. 219-229 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e :

Se admite parțial acțiunea în contencios administrativ depusă de Rotaru Mihail împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Se anulează refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM nr. 1103/24 din 19.02.2024 privind recalcularea alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat lui Rotaru Mihail.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale a RM să emită actul administrativ individual favorabil în privința lui Rotaru Mihail privind stabilirea și achitarea alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat în sumă de 500 (cinci sute) lei lunar, începând cu 06 martie 2023, cu deducerea sumei achitate.

Se încasează de la Casa Națională de Asigurări Sociale a RM în beneficiul lui Rotaru Mihail cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 3000 (trei mii) lei.

În rest acțiunea în contencios administrativ depusă de Rotaru Mihail împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării

hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani.

Președintele ședinței, Cristina Panfil
Judecător